

“De kruisbestuiving van de Romaanse talen”

In “Liaisons dangereuses” bevragen we telkens twee generaties romanisten over hun studies, professionele carrière en hobby’s. We vissen ook naar hun standpunten over een aantal “hot topics” uit de actualiteit. Een losse babbel dus over de charmes van de studententijd, de realiteit van de wereld der volwassenen en een vooruitblik op wat de toekomst in petto heeft. Voor het tweede dubbelgesprek uit de reeks trokken we opnieuw richting Alma Mater. Op vrijdag 26 mei lieten we de Stille Mars aan ons voorbijgaan en waren we te gast in Herent bij Dominique Berghmans (promotie 1994) en haar moeder Liliane Huens (promotie 1963). Voor de tweede keer ook laten we twee vrouwen aan het woord. Noblesse oblige? Of zou er dan toch een statistische reden achter zitten? We houden het op het eerste.

Hoe is het jullie vergaan na Romaanse? Hebben jullie nog verder gestudeerd? Of zijn jullie direct in het professionele leven getuimd? En waarmee verdienen jullie nu de kost?

Liliane: “Na Romaanse ben ik heel braafjes beginnen lesgeven. Mijn eerste stapjes in het onderwijs heb ik gezet in een secundaire school in Ternat. Daarna ben ik naar het Heilig Hart-instituut in Heverlee gegaan waar ik eerst twaalf uur in het secundair en twaalf uur in het regentaat les gaf. De geboorte van mijn drie kinderen heeft me niet tegengehouden om dapper te blijven lesgeven. Later ben ik volledig overgeschakeld op het regentaat en de lerarenopleiding en dat ben ik tot het einde van mijn loopbaan blijven doen. Ondertussen ben ik al een aantal jaren gestopt met lesgeven. Toen ik 56 werd, kon ik op ‘ter beschikkingstelling’ en dat heb ik gretig aangepakt omdat ik nooit meer zo’n goeie voorwaarden zou krijgen. Op de koop toe ging er zoveel veranderen in het regentaat. Het Frans was er geen hoofdvak meer, zodat ik moest snoeien in wat ik aan het geven was en dat zinde me helemaal niet. Ik achtte het moment dus rijp om te stoppen, vooral omdat ik dan de kans kreeg om met mijn man naar het buitenland te gaan. De kinderen waren allemaal het huis uit, dus had ik meer vrijheid en daar heb ik dan voor gekozen.”

Liliane Huens over professor Hanse: “Het was iemand heel bijzonder. Hij wist zoveel. Hij kende de spraakkunst en de literatuur door en door. Hij zat destijds bij Bernard Pivot in Apostrophes. Maar ... ik had er schrik van.”

Dominique: “Ik ben na mijn afstuderen nog een jaar naar Urbino in Italië geweest. Met een jaar uitstel deed ik mijn eerste werkervaring op als interim, ook in het Heilig Hart. Daarna ben ik een opleiding gaan volgen voor cabinepersoneel bij Sabena. Daardoor heb ik zes maanden bij Sobelair gevlogen en erna drie jaar bij DAT tot eind '98. Daarna ben ik als medewerker op de klantendienst bij Union Carbites begonnen voor de regio Italië. Daar ben ik uiteindelijk slechts negen maand gebleven om uiteindelijk ook in het regentaat terecht te komen om Frans te geven. En daar zit ik nu nog altijd.”

Hoe zijn jullie bij Romaanse terechtgekomen? Wat sprak jullie erin aan? Was het een bewuste keuze?

Liliane: “Voor mij was het een beetje een vanzelfsprekende keuze. Ik was tweetalig opgevoed. Iedereen zei me dat het echt iets voor mij was en dan heb ik dat ook maar gedaan. Ik hield bovendien heel veel van Frans en ik was toen al heel veel aan het lezen. Ik veronderstelde dat Romaanse daar een voortzetting van ging zijn. Ik ben dan ook helemaal niet ontgoocheld geweest. Aangezien ik vóór de splitsing gestudeerd heb, was onze opleiding toen eigenlijk heel ‘Frans’. Wij studeerden samen met de Walen en er werd geen verschil gemaakt tussen beide groepen. Maar die mix was net één van de zaken waar ik het meest van genoot. Het was een bewuste keuze en ik heb het mij nooit beklagd. Mocht ik opnieuw beginnen, ik zou er opnieuw voor kiezen al is het nu wel een andere opleiding dan wat ik heb gehad.”

Dominique: “Mij hebben ze ook altijd gezegd dat ik Romaanse moest doen, ook al herhaalde ik telkens dat ik dat eigenlijk niet wilde. Ik ben dan ook eerst handelsingenieur gaan studeren, maar dat bleek toch niet helemaal een richting voor mij en het liep dus niet goed af. Dan heb ik me toch maar bij de feiten neergelegd en ben ik Romaanse gaan doen. En dat is uiteindelijk heel goed meegevallen.”

Liliane: “Ik heb Dominique ook nooit gepusht in een bepaalde richting, want ze wou toch haar zin doen. In handelsingenieur was ze gebuisd voor alle wiskundige en boekhoudkundige vakken, behalve dan voor recht en talen waarvoor ze dan weer hoge cijfers haalde. De talen haalden het dus uiteindelijk toch van de wetenschappen.”

Dominique: “Na handelsingenieur heb ik dan gekozen voor Romaanse ten nadele van Germaanse. Het was vooral de combinatie van het Italiaans en het Frans die me over de streep heeft getrokken. Eigenlijk had ik er toen nog geen idee van hoe leuk ik het zou vinden om Italiaans te spreken en les te krijgen in die taal, maar ik vond dat ik Engels al voldoende beheerste, dus die taal sprak me veel minder aan.”

Welke vruchten plukken jullie nu nog van de opleiding?

Liliane: “De kennis van het Frans heeft me ongetwijfeld geholpen tijdens mijn onderwijs-carrière, om bijvoorbeeld de grammaticale regels en woordenschat uit te leggen aan de leerlingen. Daarnaast helpt de methodologie om een taal te leren me nog altijd bij het assimileren van nieuwe talen. Nadat ik gestopt was met lesgeven wilde ik namelijk meer dan enkel Frans spreken. Het plan was om veel te reizen en overal waar ik zou komen, wilde ik me even goed kunnen uitdrukken. Het spijtige aan Romaanse is natuurlijk dat je wel heel goed Frans spreekt, maar het is nu eenmaal zo dat er buiten Frankrijk heel weinig mensen het Frans gebruiken. Dus ben ik me in het CLT gaan inschrijven, om er eerst drie jaar Engels en daarna twee jaar Italiaans te volgen. Het is tijdens die cursussen dat ik heb gemerkt dat mijn kennis van het Frans en het feit dat ik zo lang een taal heb onderwezen me ontzettend hebben

geholpen bij de verwerving van die 'nieuwe' talen. Als ik nu naar het buitenland ga, kan ik tenminste praten en sta ik niet met mijn mond vol tanden – iets dat ik niet graag heb.”

Dominique: “Ik sta ook in het onderwijs, dus het is evident dat de kennis van het Frans, de literatuur en linguïstiek mij helpen bij het lesgeven. Alle grammaticale uitzonderingen die ik bij professor Mertens geleerd heb, bewijzen nu nog elke dag hun nut. Toen ik op de klantendienst werkte was de meerwaarde van Romaanse misschien het minst uitgesproken tegenover iemand die bijvoorbeeld voor vertaler had gestudeerd omdat we daar veel meer de zakelijke taal gebruikten dan in de literatuur. Tegenover het praktijkgerichte van de hogeschoolde vertaler daarentegen staat dan wel weer het onafhankelijke en kritische denken van de universitair.”

De Stellingen

Stelling 1: Wat vinden jullie van de veranderingen die de laatste tijd in de academische wereld hebben plaatsgevonden? Is de nieuwe bachelor-masterstructuur een verrijking voor de Letteren of eerder een negatieve evolutie?

Dominique: “De vrijheid om talen te combineren vind ik niet zo interessant. Doordat Frans-Italiaans en Frans-Spaans werden losgekoppeld, verlies je de verrijking die de verschillende Romaanse talen elkaar geven. Het aantonen van gelijkenissen en het leggen van verbanden tussen de verschillende Romaanse talen is juist één van de boeiendste aspecten van het taalonderwijs. Dat is een interessante kruisbestuiving die je nu eigenlijk kwijt bent. Dat merk ik ook bij de regentaatsopleiding waar het onmogelijk is om naar een ander vak te verwijzen omdat alle studenten verschillende vakken volgen. Frans-Geschiedenis-Engels is in die zin een prachtige combinatie qua kruisbestuiving, maar voor iemand die Frans-Fysica-Aardrijkskunde kiest, is het al bijna onmogelijk om te gaan vergelijken. Uiteindelijk vind ik het ergens een verarming van het systeem dat we hadden. Aan de ene kant een negatieve evolutie, maar aan de andere kant zullen er ook wel heel wat voordelen zijn die we nog moeten ontdekken.”

Liliane: “Het bachelor-mastersysteem promoot heel hard de zelfstudie. Persoonlijk vind ik dat die manier van studeren soms overschat wordt. Een goeie lesgever kan nog heel wat meegeven aan zijn studenten om de leerstof uit de cursus te structureren. De sterkste studenten hebben allicht geen lesgever/professor nodig, maar voor minder bekwame studenten blijft dit een must. De tendens om het aantal contacturen met de prof te verminderen, beschouw ik als een negatieve evolutie. Het maakt het trouwens ook voor de leraar veel moeilijker. Er worden tegenwoordig heel veel opdrachten opgelegd aan de studenten en het is dan aan de leraar om te proberen in te schatten hoeveel tijd de studenten daaraan gaan besteden, maar dat is bijna onmogelijk. De modale student is namelijk heel moeilijk te definiëren. Dat was één van de problemen die een rol hebben gespeeld in mijn beslissing om te stoppen. Vanaf het moment dat is moest beginnen nadenken over het curriculum en de studiebelasting beginnen uitcijferen, dacht ik ‘Ach, stop er maar mee’”.

Dominique: “Aan de andere kant streeft het bamamodel naar een synchronisatie van het onderwijs in Europa. Dan worden uitwisselingen op termijn misschien nog gemakkelijker en dat is dan weer een voordeel. In een ander land te kunnen studeren en op Erasmus te kunnen gaan. Als dat je bovendien niet te veel punten kost en de systemen op elkaar zijn afgestemd, wordt het natuurlijk nog veel interessanter.”

Stelling 2: We kunnen er moeilijk om heen dezer dagen: het “zinloze geweld” in onze samenleving. Niet alleen in België maar ook in Frankrijk en elders steekt dit fenomeen de kop op. Hoe is het zo ver kunnen komen? Is er nog hoop voor onze samenleving?

Liliane: “Voor de toekomst van de kinderen van Dominique zal het wel moeten zeker. We hebben ons al allebei afgevraagd waarom men over zinloos geweld spreekt. Bestaat er dan ook iets als zinvol geweld? Dat impliceert eigenlijk dat bepaalde vormen van oorlogsvoering wel zinvol zouden zijn, wat ik ten sterkste betwijfel.”

Dominique: “Het wordt allemaal uitvergroot en uitgesmeerd in de media. Je kan je gaan afvragen waarom mensen dit gedrag gaan imiteren (en we zien dat het effectief gebeurt). We moeten ervoor zorgen dat mensen het niet gaan nadoen en hun leven errond gaan bouwen. Dat zou op zijn minst een positieve evolutie zijn.”

Liliane: “Wat ik ook gevaarlijk vind, is het geweld op televisie. Dat was vroeger helemaal anders. De programma’s die jullie vroeger te zien kregen, waren helemaal iets anders dan wat nu vertoond wordt. Een gevaarlijke evolutie als je het mij vraagt.”

Dominique: “Veel mensen zullen zeggen dat videospelletjes geen invloed hebben op de kinderen, maar ik durf te zeggen dat iemand die heel graag mensen neerschiet in een videospelletje, sneller geneigd zal zijn dit te doen in het dagelijkse leven mocht de gelegenheid zich ooit voordoen.”

Kunnen we spreken van een soort hype?

Liliane: “Het zal ook nog een beetje afhangen welke soort pers men raadpleegt. Bepaalde media richten er zeker meer de schijnwerpers op. Als je afstemt op VRT of VTM heb je waarschijnlijk al een andere kijk op de zaak. Net als er een verschil is tussen de verslaggeving in het Laatste Nieuws en het Nieuwsblad.

Los daarvan denk ik dat er ook moet nagedacht worden over hoe bepaalde ouders weer kunnen opgevoed worden. Ouders moeten bijvoorbeeld macht durven uitoefenen op de kinderen. Veel jongeren worden zodanig vrijgelaten, gaan niet naar school en krijgen daar nauwelijks of geen opmerkingen over. In die gevallen zijn het de ouders die op hun verantwoordelijkheid moeten gewezen worden. Er wordt ook veel verwacht van de scholen, maar het zijn de ouders die in de eerste plaats moeten zorgen voor de opvoeding. Veel ouders zijn teveel bezig of weten niet hoe ze het moeten doen, want dat is verre van evident. Want op school leer je van alles behalve kinderen opvoeden.”

Stijn Vanbiervliet

‘The Generation clash’

	Liliane	Dominique
Favoriete kunst	Literatuur	Literatuur (Frans & Engels)
Favoriete muziek	Klassiek: Mozart, Schubert, Beethoven, Mahler, Chopin	Popmuziek jaren '80-'90 & klassieke muziek
Favoriete prof	Professor Hanse	Musarra natuurlijk
Favoriete reisbestemming	Italië, Japan, Canada, Frankrijk	Italië

Favoriete film	La meglio gioventù, Le fils	A room with a view
Favoriet gerecht	Vis (geroosterd of met korst in zout)	Ossobuco
Favoriete stad	Parijs	Venetië
Favoriete hobby	Naaien, wandelen	Koken, diepzeeduiken
Favoriete politicus	Yves Leterme	Yves Leterme
Favoriete auteur	Le Clézio	Modiano
Vlaamse schlager of Frans chanson?	Chanson	Chanson
Favoriete taal	Frans	Frans, Italiaans